

Protokół nr 2/2013
z posiedzenia Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych
w dniu 10.04.2013 r.

W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Rady zgodnie z załączoną listą obecności (zał.1) oraz:

- Pan Władysław Kosiniak-Kamysz - Minister Pracy i Polityki Społecznej,
- Pani Teresa Hernik - Dyrektor Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych
- Pan Krzysztof Kosiński - Zastępca Dyrektora Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych,
- Pani Alina Wojtowicz-Pomierna – Zastępca Dyrektora Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych,
- Małgorzata Wenek –Stanowisko Pracy do Spraw Komunikacji Społecznej i Dialogu Społecznego w Biurze Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Pan Jerzy Szreter, Przewodniczący Rady rozpoczął posiedzenie, przywitał uczestników, przedstawił Ministrowi Pracy i Polityki Społecznej środowiska osób niepełnosprawnych reprezentowane przez członków Krajowej Rady Konsultacyjnej ds. Osób Niepełnosprawnych oraz rolę Rady, jako ciała doradczego Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych nie tylko z uwagi na działania resortu pracy podejmowane w odniesieniu do osób niepełnosprawnych ale również w szerszym kontekście, tj. wdrażania *Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych*. W opinii Przewodniczącego Rady *Konwencja* wnosi nową jakość w życie osób niepełnosprawnych

Następnie Przewodniczący Rady krótko przedstawił zaplanowany porządek obrad:

1. przedstawienie informacji przez p. Grażynę Mlonkę głównego specjalistę w Departamencie Świadczeń Rodzinnych na temat świadczeń jakie otrzymuje rodzina wychowująca dziecko niepełnosprawne, wysokość tych świadczeń oraz wysokość kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń;
2. prezentacja p. Krystyny Wyrwickiej Dyrektora Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej na temat propozycji zmian w systemie pomocy społecznej,

3. wystąpienie p. prof. dr hab. Stanisławy Golinowskiej, p. prof. Anny Wilmowskiej oraz p. dr Agnieszki Sowy omawiających wyniki wspólnej pracy badawczej ***Instytucjonalne, zdrowotne i społeczne determinanty niepełnosprawności.***

Pan Minister Władysław Kosiniak–Kamysz przeprosił uczestników spotkania za nieobecność Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych oraz stwierdził, że zaplanowany porządek obrad jest ważny również ze względu na oczekiwane opinie Rady odnośnie do prac zaplanowanych w resorcie w najbliższym czasie, tj.:

- nad nowym rozwiązaniem ustawowym polegającym na stopniowym podnoszeniu świadczenia pielęgnacyjnego, dla rodziców dzieci niepełnosprawnych, do wysokości minimalnego wynagrodzenia w ciągu 4-5 lat;
- wpisanie się w nową perspektywę unijną: z działaniami związanymi z aktywizacją zawodową osób niepełnosprawnych – również rodziców dzieci niepełnosprawnych (powrót na rynek pracy, jak wspierać takie działania, jak tworzyć rozwiązania systemowe i bezpośredniego wsparcia).

Z uwagi na to, że dyskusja i decyzje w tym obszarze będą toczyły się do końca roku **Minister Pracy poprosił, by kolejne spotkanie Rady mogło być poświęcone podsumowaniu dotychczasowemu wykorzystaniu środków unijnych i propozycjom na następne 6 lat (priorytety i programy)**. 20-25% środków będzie planowanych na poziomie krajowym, a reszta środków trafi do regionów skąd będą docierać bezpośrednio do beneficjentów, w tym osób niepełnosprawnych. Głos Rady byłby istotny.

- skierowanie do konsultacji społecznych w ciągu najbliższych 2 tygodni założeń do projektu ustawy o pomocy społecznej, z którymi Rada zapozna się podczas trwającego posiedzenia. Nowelizacja jest potrzebna i wpisuje się w zmiany wprowadzane w instytucjach rynku pracy, w państwowych służbach zatrudnienia w urzędach pracy, w zakończenie prac nad programem informatycznym Empatia, umożliwiającym dostęp do danych dotyczących poszczególnych osób potrzebujących pomocy, aby lepiej trafiać z pomocą. Nie posiadamy w Polsce informacji o potrzebach osób oraz ilości i jakości przekazywanej pomocy. Ważne jest aby prowadzić politykę która oparta jest również na dowodach i wdrażać rozwiązania wynikające z wniosków z badań naukowych.

- wdrażanie *Konwencji*, przy czym ze strony **Rady Minister Pracy oczekuje wskazania podczas tego posiedzenia, które elementy *Konwencji* wymagają szczególnego wsparcia resortu pracy,**

uwzględniając jednak, że poziom lokalny jej wdrażania jest kluczowy, a całość monitoruje RPO. Współpraca z samorządem jest konieczna bowiem pomimo tego, że z poziomu centralnego można dawać rozwiązania systemowe, to jednak realizacja wielu elementów *Konwencji* ma miejsce na poziomie samorządów. Minister Pracy prosi o przekazanie tych informacji za pośrednictwem Dyrekcji Biura.

Minister Pracy podziękował członkom Rady za to, że znajdują chęci i czas, by aktywnie brać udział w życiu społecznym i publicznym oraz dzielić się swoimi doświadczeniami i opiniami.

p. Krystyna Mrugańska odnosząc się do świadczeń dla rodziców dzieci niepełnosprawnych, zwróciła uwagę, że kwoty są bardzo ważne, ale równie ważne są usługi na rzecz tych rodzin. Rodzina zaopiekowana o potrzebne usługi nie występuje bowiem o umieszczenie w domu pomocy społecznej. Natomiast przy rozważaniu wysokości świadczenia należy uwzględnić różne stopnie niepełnosprawności i zróżnicowanie koniecznego zaangażowania/obciążenia rodziców w czynności pielęgnacyjne.

p. Władysław Kosiniak-Kamysz – odnosząc się do propozycji p. Mrugańskiej stwierdził, że jest to kierunek podobny do rozważanego przez resort pracy. Zamiarem jest szerokie ogarnięcie obszaru problemu, a nie tylko w zakresie finansowym. Resort zastanawia się nad widełkami (na dziś byłoby to w przedziale 620zł-1600zł). **Pan Minister poprosił Radę o pomoc w ich skonstruowaniu. Ponadto wyraził opinię, że przyznanie takiego świadczenia powinno być powiązane z niezapowiedzianym wywiadem środowiskowym.**

p. Ewa Obuchowska (FZZ) – w kontekście planowanych prac resortu oraz projektu ustawy o pomocy osobom niesamodzielnym p. Senatora Mieczysława Augustyna poprosiła, by nowe przepisy i dobre koncepcje nie tworzyć w oderwaniu od siebie. Niezwykle ważne jest aby przepisy prawa były spójne. Dlatego dobrze byłoby, aby członkowie Rady mogli zapoznać się z tym projektem.

p. Władysław Kosiniak-Kamysz poinformował, że ministerstwo uczestniczy w pracach p. Senatora, zgłaszając uwagi ale te prace jeszcze potrwać, a resort nie chce z niektórymi ważnymi sprawami czekać tak długo.

p. Krystyna Wyrwicka **na prośbę Ministra Pracy odniosła się do możliwości udostępnienia tego projektu ustawy po wcześniejszym skontaktowaniu się z p. Senatorem.**

Pan Minister Władysław Kosiniak-Kamysz **wyraził przekonanie, że p. Senator Augustyn nie odmówi zaprezentowania swojego projektu na posiedzeniu Rady jeśli Radawystąpi z takim zaproszeniem.**

p. Elżbieta Głogowska (FAR) – zwróciła uwagę, że ważne jest by w systemie, szczególnie tym tworzonym, zawsze znajdowała swoje miejsce wczesna interwencja u dzieci z bardzo ciężkimi urazami, ponieważ przy dobrym ukierunkowaniu wczesnej interwencji u dzieci można u nich uzyskać docelowo samodzielność. Ważne jest zatem prawidłowe wyważenie pomocy rodzinie w stosunku do możliwości faktycznych dziecka. Natomiast w aspekcie wdrażania *Konwencji* najważniejsze zdaniem FAR jest upersonifikowanie osoby niepełnosprawnej, po to aby to osoba niepełnosprawna mogła zdecydować kim będzie, co będzie robić i w jaki sposób. Wpłynie to pozytywnie na oszczędzenie pieniędzy publicznych i zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych.

p. Maria Podgórnica odniosła się do poruszonych kwestii, stwierdzając, że wszystko ma swój bezpośredni związek z orzekaniem o niepełnosprawności. Konwencja posługuje się inną definicją niepełnosprawności niż jest określona w *ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*. Zdaniem p. Podgórnica należy się zastanowić jakie są realne możliwości i wola polityczna do uporządkowania orzecznictwa. Szczególnie istotne w orzekaniu jest przeprowadzanie analizy funkcjonalnej człowieka, dzięki czemu można określić w którym miejscu znajdzie się osoba na osi wsparcia. Bez takiego określenia będą tworzone tylko kolejne narzędzia do opisywania. Prawie cały świat wystandardyzował orzecznictwo i tego oczekiwałoby bardzo środowisko w Polsce. Orzecznictwo to podstawowa sprawa.

Ponad to, p. Podgórnica zasygnalizowała trudności w podejmowaniu wielu działań w samorządach przez interpretacje RIO oraz zwróciła się o pomoc Ministra Pracy i poruszenie tej sprawy z Ministrem Finansów.

p. Władysław Kosiniak-Kamysz zapewnił, że w odniesieniu do orzecznictwa opowiada się za jego szybkim uporządkowaniem.

p. Ryszard Gruner wystąpił z zapytaniem do Ministra Pracy czy będzie promowane zawieranie klauzuli społecznej przy przetargach w ramach ustawy śmieciowej.

p. Władysław Kosiniak-Kamysz odpowiedział, że jest zwolennikiem zamieszczania klauzuli społecznej i jeśli będzie taka potrzeba, to samodzielnie zwróci się do samorządów o ich uwzględnianie.

p. Alicja Szatkowska (WSOŃ) zwróciła się o poparcie Ministra Pracy

- na sprawne dokonanie wyliczeń po przeprowadzonym pilotażu, by od 1 stycznia ruszył koszyk usług społecznych dla dzieci do 7 roku życia zagrożonych niepełnosprawnością niepełnosprawnych;
- dla domów pobytu dziennego także dla osób niepełnosprawnych dorosłych ze sprzężonymi niepełnosprawnościami (po ukończeniu 25 roku życia), aby rodzice mogli pracować bez konieczności oddawania dorosłych ludzi do domów pomocy społecznej i ich separowania od świata po wcześniejszym integrowaniu. Jest to niemoralne wobec osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
- w kwestii rozwiązania problemu udziału dzieci niepełnosprawnych w kształceniu specjalnym w przedszkolach związanego z brakiem obowiązku dowożenia (RIO) dzieci niepełnosprawnych do tych przedszkoli, co stanowi problem dla rodzin w szczególności w małych miejscowościach;

Następnie p. Szatkowska zapytała o szansę powrotu do rozwiązania, by chociaż jeden rodzic dwójki ciężko niepełnosprawnych dzieci mógł pójść na wcześniejszą emeryturę i co będzie z tymi osobami, które z tego rozwiązania już skorzystały, a ich emerytura będzie niższa od zasiłku opiekuńczego?

p. Władysław Kosiniak-Kamysz poinformował, że na powrót do emerytur nie będzie szansy, bowiem nie planuje się żadnych zmian w kwestii emerytur pomostowych, które i tak wygasną w 2042 r. Natomiast w odniesieniu do wcześniejszych kwestii, to ustalił w międzyczasie z p. Dyrektorem Teresą Hernik, że trzeba się szybko skontaktować z Ministerstwem Edukacji.

p. Anna Woźniak-Szymańska (PZŃ) podziękowała Ministrowi Pracy i Polityki Społecznej za spojrzenie na dzieci niepełnosprawne w rodzinie i zmianę podejścia do tematyki niepełnosprawności. Jest to druga najważniejsza sprawa po orzecznictwie konieczna do załatwienia. Należy zagwarantować maksymalnie możliwe usługi wystandaryzowane, tak aby cała rodzina, nie tylko osoba niepełnosprawna mogła funkcjonować. Ponadto, wyraziła pogląd, że konieczne jest oddzielenie rehabilitacji społecznej od pomocy społecznej. Szczególnie wyraźnie widać to na przykładzie samorządów. Eksperci opowiadają się za taką zmianą polityki społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych w Polsce ponieważ są to zupełnie odmienne zagadnienia.

p. Władysław Kosiniak-Kamysz przyznał, że pomoc społeczna i rehabilitacja społeczna są zupełnie odrębnymi sprawami.

Następnie Pan Minister Władysław Kosiniak-Kamysz podziękował uczestnikom posiedzenia za wymianę zdań w ważnych tematach, a żegnając się przypomniał, że liczy na to, że jedno z posiedzeń Rady zostanie poświęcone usługom opiekuńczym dla osób niesamodzielnych oraz kwestii wydatkowania środków unijnych w nowej perspektywie finansowej oraz orzecznictwa.

p. Jerzy Szreter zauważył, że warto sprawę orzecznictwa wyeksponować przy okazji planowania środków unijnych.

Ad. 1. porządku obrad

Po 10 min. przerwie został zrealizowany p.1. porządku obrad podczas którego p. Grażyna Mlonka – główny specjalista w Departamencie Świadczeń Rodzinnych przedstawiła temat świadczeń jakie otrzymuje rodzina wychowująca dziecko niepełnosprawne, wysokość tych świadczeń oraz wysokość kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń. (zał. 2)

Ad. 2. porządku obrad

Pani Krystyna Wyrwicka Dyrektora Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej przedstawiła propozycję zmian w systemie pomocy społecznej (zał.3).

p Krystyna Mrugańska – zwróciła się z prośbą, aby to co Pani Dyrektor przygotuje trwalszego od zaprezentowanej ogólnej wizji, można było przymierzyć do idealnego systemu polityki dla osób niepełnosprawnych (pod względem celów i form zapisanych w Konwencji). Obecnie w systemie pomocy społecznej nie są wyodrębnione osoby niepełnosprawne. Problematyka dotycząca osób niepełnosprawnych jest wepchnięta w ogólnopomocowo-społeczny tor myślenia. A przecież osoba stara, która potrzebuje środków na przeżycie i obsługi w postaci usług, jest w zupełnie innej sytuacji niż 20-letnia osoba niepełnosprawna na wózku, która nie musi być w domu pomocy społecznej, nawet jeśli będą w nim złote klamki. Zapytała również, jak rozumieć stwierdzenie „rozwój środowiskowych form wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (osoby niepełnosprawne są już wykluczone), a także dla osób korzystających z instytucjonalnych form pomocy?

Pani Dyrektor Krystyna Wyrwicka odpowiedziała, że to oznacza iż dom pomocy społecznej nie jest na zawsze. Można z niego wyjść i wracać, albo wychodzić i korzystać z zewnętrznych usług.

Członkowie Rady zauważyli, że ważne będzie, jak to zostanie zapisane. Musi być dobrze określony cel, by nie występowało zagrożenie tzw. podwójnego finansowania działań.

Ad. 3. porządku obrad

Wystąpienie p. prof. dr hab. Stanisławy Golinowskiej, p. prof. Anny Wilmowskiej oraz p. dr Agnieszki Sowy omawiających wyniki wspólnej pracy badawczej ***Instytucjonalne, zdrowotne i społeczne determinanty niepełnosprawności.*** (zał. 4)

Ad. 4. porządku obrad

Członkowie Rady obecni na posiedzeniu przegłosowali jednogłośnie:

- propozycję Pana Przewodniczącego by przyjąć dezyderat/apel o upowszechnianiu metod ICF (pomimo tego że bezpośrednim jego odbiorcą nie jest Minister Pracy i Polityki społecznej, może on jednak przekazać go Ministrowi Zdrowia) i przyśpieszeniu trwających od 12 lat prac w tym zakresie. (zał.)
- treść wystąpienia przygotowanego przez p. Krystynę Mrugalską w sprawie wdrażania *Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych*, będącego stanowiskiem Rady w tym zakresie, skierowanego za pośrednictwem Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych do Ministra Pracy i Polityki Społecznej, (zał. 5).

Ponadto ustalono z Panią Dyrektor Teresą Hernik:

- w celu zaproszenia przedstawiciela Ministra Finansów Rada przygotuje konkretne tematy, wnioski i propozycje rozwiązań odnoszące się do trudności działania samorządów w związku z interpretacją przepisów przez RIO;
- w celu zaproszenia przedstawiciela Ministra Zdrowia Rada przygotuje konkretne tematy, wnioski i propozycje na spotkanie;
- w celu rozwiązania negatywnych zjawisk związanych z funkcjonowaniem tzw. 1% Rada przygotuje na ręce Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, jako współprzewodniczącemu Rady Działalności Pożytku Publicznego konkretne przykłady i postulaty związane z tym problemem;
- BON przedstawi na najbliższym posiedzeniu Rady kwestie dotyczące orzecznictwa w ustawie rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;

- w najbliższym czasie podjęcie kwestii odnoszących się do środków unijnych (obecny okres finansowania i nowa perspektywa).

Pan Przewodniczący zakończył posiedzenie Rady

Członkowie Rady otrzymali na posiedzeniu następujące materiały:

1. Policy Paper - Rekomendacje i ich adresaci, wynikające z badań przeprowadzonych w projekcie „Orzekanie o niepełnosprawności i niezdolności do pracy”, finansowanym ze środków PFRON i ogólnie sformułowanych w raporcie: „Instytucjonalne, zdrowotne i społeczne determinanty niepełnosprawności” (zał.4);
2. Polityka Społeczna – Numer monograficzny „Zdrowie, sprawność i aktywność starzejącej się populacji”, IPSS PFRON, Warszawa 2012 r. (zał.6);
3. Projekt protokołu nr 1 z posiedzenia Krajowej Rady Konsultacyjnej ds. Osób Niepełnosprawnych (zał.7).

Protokół sporządziła

Małgorzata Wenek

specjalista

27.06.2013 r.